

עמ"ת 49128/12/17 - רמי פרץ נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עמ"ת 49128-12-17 פרץ(עציר) נ' מדינת ישראל

לפני העורר	כבוד השופט גרשון גונטובניק רמי פרץ (עציר) ע"י ב"כ עו"ד מאיר סמי
נגד המשיבה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד אבי פרידל

החלטה

לפני ערר על החלטת בית המשפט קמא (כב' השופטת **קריספין**) שהורה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

1. נגד העורר הוגש כתב אישום לבית המשפט לתעבורה בתל-אביב-יפו. על פי כתב האישום העורר נהג ברכב מסחרי המצויי בבעלותו באחד מרחובות תל-אביב. הוא עשה כן בהיותו שיכור ונתון תחת השפעת משקאות משכרים, כשריח אלכוהול חזק נדף מפיו. העורר התנהג באופן פרוע, השתולל, קילל שוטרים, ניבל פיו ולא ציית להוראות; סירב לבצע בדיקות נשיפון ומבחני מאפיינים. למרות שנדרש כדין להיבדק בבדיקת שכרות הוא סירב. מוסיף כתב האישום ומציין שבמהלך נהיגתו פגע העורר ב-6 כלי רכב, ללא שמסר פרטים לבעליהם כנדרש. מעוצמת ההתנגשות אחד מהרכבים נהדף ופגע בעמוד חשמל ואילו רכב אחר הסתחרר, הועף על המדרכה ונעמד בניצב לכביש. בנוסף, העורר, שהוא בעל רישיון נהיגה מדרגת B, נהג ברכב המסחרי הטעון רישיון מדרגת C1, וזאת ללא רישיון נהיגה תקף לסוג הרכב וללא ביטוח.

על רקע זה הואשם העורר בשורת עבירות ובהן נהיגה בהיותו שכור (עבירה לפי סעיף 62(3) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: **הפקודה**)); נהיגה בקלות ראש (עבירה לפי סעיף 62(2) לפקודה בתוספת סעיף 38(2) שלה); התנהגות הגורמת נזק (עבירה לפי תקנה 21(ב)(2) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: **התקנות**)); נהיגה ללא רישיון נהיגה לסוג זה (עבירה לפי סעיף 10א לפקודה); נהיגה ברכב ללא ביטוח (עבירה לפי סעיף 2א לפקודה); ואי מסירת פרטים בתאונת נזק בלבד (עבירה לפי תקנה 145(א) לתקנות).

2. העורר היה מיוצג בראשית ההליכים נגדו על ידי בא-כוח אחר, שהסכים לקיומן של ראיות לכאורה נגדו. לאחר שהתקבל תסקיר שירות המבחן בעניינו ללא המלצה על חלופת מעצר, הורה בית המשפט קמא (ביום 23.11.17) על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. בא-כוחו הנוכחי של העורר נכנס לתמונה, והגיש ערר על החלטה לבית משפט זה (שהתברר אצל חברי, כב' השופט **טופף**). במסגרת הערר העלה העורר טענות בעניין הראיות לכאורה,

ועל רקע זה המליץ בית המשפט לעורר כי ימחוק את הערר, ויחזור לבית המשפט קמא בבקשה לעיון חוזר בהחלטתו. בית המשפט קמא קיים דיון נוסף בנושא (ביום 21.12.17) אך בסופו של יום הותר על כנה את החלטתו לעצור העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

מכאן הערר שלפני.

3. העורר טוען כי בית המשפט קמא הגביל אותו בטיעונו רק לסוגיות אליהן לא התייחס בהחלטתו הקודמת. לטענתו, שגה בית המשפט כשקבע כי היה מקום לדחות את הבקשה לעיון חוזר על הסף. מכל מקום, בחינת חומר הראיות מלמדת כי אין אף עדות המתארת את העורר כמי שנהג ברכב בזמן התאונה; אחד העדים ציין כי לא הרגיש בריח אלכוהול שנדף מהעורר, גם אם חשב כי הוא תחת השפעת סמים; אחד העדים ציין כי בתאונה היה מעורב רכב מסוג אחר מזה שבבעלות העורר. הרכב עצמו לא נמצא בזירת התאונה אלא במרחק של כשתי דקות נסיעה ממנה (כ - 450 מ'). הוא היה מפונצ'ר בשני גלגלים, ומתבקשת השאלה אם מדובר באותו רכב, הכיצד זה נסע את כבדת הדרך למקום בו הוא נמצא? בנוסף, גורמי האכיפה ביקשו מהעורר ליתן דגימות רלוונטיות ללא שמילאו אחר כל דרישות הנהלים בעניין זה וגם לכך יש לתת משקל. בית המשפט לא התייחס לטענת העורר כי הוא מורשה לנהוג ברכב בו נהג, ולטענותיו ביחס להיעדרן של פעולות חקירה בסיסיות. בגין כל אלה חל כרסום בחומר הראיות באופן שחייב את שליחתו של העורר לחלופת מעצר. אשר לעניין המסוכנות הנשקפת מהעורר זו מוגבלת למצב דברים בו הוא נהג, וניתן לאינה על ידי הרחקתו מהכביש. אין מחלוקת שבתאונה בה דובר נגרם נזק לרכוש ולרכוש בלבד. בנוסף היה מקום להיעתר לבקשת העורר לשלוח אותו לחלופת מעצר בפיקוח המפקחים שהציע, ובהם בני משפחתו. ב"כ העורר הציע לבחון חלופת מעצר נוספת אצל קרוב משפחה אחר שלא נבחן על-ידי בית המשפט קמא ועל ידי שירות המבחן. העורר מפרנס את גרושתו וילדיו, והותרתו במעצר כבר פוגעת בו אנושות מבחינה כלכלית, ופגיעה זו תתעצם אם החלטת בית המשפט קמא תיוותר על כנה. העורר טוען כי גזר הדין שיוטל עליו בסוף יום, אם יורשע, לא יכול מאסר או לכל הפחות לא יכול מאסר מעבר לתקופה בה הוא כבר שוהה במעצר, ועל רקע זה נוצר עיוות בלתי נסבל המצדיק את ההתערבות בהחלטת בית המשפט קמא.

ב"כ המשיבה טען שיש לדחות את הערר. בגלגול הראשון של הדיון בחן בית המשפט קמא את הראיות בתיק, ולא הסתפק רק בדברי הסנגור הקודם כי קיימות ראיות לכאורה. ובדיון הנוסף שהתקיים בהליך שב בית המשפט ונדרש לראיות. לפני שהוחלף הייצוג התקיים דיון מעמיק בעניינו של העורר והחלפת הייצוג אינה מהווה עילה לפתיחה מחדשת של הדיון במכלול הראיות. העורר סירב לעבור בדיקת שכרות, נהג באלימות, והתנהלות זו צריכה להיזקף לחובתו, גם מהבחינה הראייתית. העורר זוהה כמי שנהג ברכב, והנזק שנגרם כפי שנשקף מהתמונות מדבר בעד עצמו. רק בנס לא נפגעו עוברי אורח כתוצאה מנהיגתו. תסקיר שירות המבחן מדבר בעד עצמו, ושולל חלופת מעצר ללא טיפול בבעיות מהן סובל העורר, ולכן לא היה מקום לשלוח אותו לחלופת מעצר, וגם בעניין זה אין עילה להתערבות בהחלטת בית המשפט קמא.

4. לאחר ששמעתי את טענות הצדדים, ועיינתי בחומר שלפני, נחה דעתי כי דינו של העורר להידחות.

טיעונו של העורר נחלק לשני נדבכים מרכזיים - סוגיית הראיות לכאורה וסוגיית חלופת המעצר. בכל הנוגע למישור הראיות לכאורה אני מסכים כי העובדה שהוחלף ייצוג אינה חוסמת, בהכרח, את היכולת להעלות טענות נוספות בעניין ראיות אלה, ואינני משוכנע שהיה מקום לחסום את העורר מלהעלות טענות בנושאים ראייתיים, שנדונו בגלגול הראשון של ההליך. מכאן שאינני בטוח שהיה מקום לדחות את הבקשה לעיון חוזר על הסף. יחד עם זאת, בית המשפט קמא לא דחה הבקשה על הסף בסופו של יום. הוא חזר ועמד על התשתית הראייתית המבססת קיומן של ראיות לכאורה בעניינו

של העורר. גם אני עברתי על חומר הראיות שבתיק, ונחה דעתי כי המאשימה יצאה ידי חובתה בביסוס ראיות אלה, והן עומדות על תילן.

כידוע "ראיה לכאורה" היא מטבעה ראייה גולמית. היא טרם עברה את כור ההיתוך של ההליך הפלילי. אין כל אפשרות להכריע על פיה את אשמתו או את חפותו של נאשם. מידות ההוכחה הרגילות – בין זו (האזרחית) של עודף ראיות או נטייה של מאזן ההסתברות ובין זו (הפלילית) של שכנוע מעבר לכל ספק סביר – אינן תופסות בה. "ראיה לכאורה" היא אפוא ראייה אשר טמון בה פוטנציאל ראייתי אשר יוצא מהכוח אל הפועל בעתיד, בסיום ההליך השיפוטי" (בש"פ 8087/95 זאדה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 133, 143 (1996)). בעניין זה חשוב לזכור ולהזכיר:

השאלה אינה אם חומר הראיות המצוי בידי התביעה מוכיח "לכאורה" את אשמת הנאשם מעבר לספק הסביר. המבחן הינו אם בחומר החקירה שבידי התביעה מצוי פוטנציאל ראייתי אשר בסיום המשפט יהא בכוחו להוכיח את אשמת הנאשם כנדרש במשפט פלילי. אכן, לעתים קרובות חומר החקירה הקיים אינו כליל השלמות. גירסאות העדים, שעליהן סומך האישום, לעתים קרובות אינן תואמות זו לזו. אפשר אף שיש בו עדויות סותרות. לעתים העדויות ניתנות לפירושים שונים. לא פעם תתעוררנה שאלות שהעדויות אינן משיבות עליהן. אין בכל אלה בלבד כדי לשלול את ערכן כ"ראיות לכאורה להוכחת האשמה". אמת, בשל אותן סתירות ושאלות ייתכן כי קיים עתה ספק סביר באשמת הנאשם, אך קיומו של ספק סביר עכשווי באשמת הנאשם אינו שולל מהראיות את אופיין הלכאורי. השאלה הינה אם אותן סתירות ושאלות – לאחר שיעברו את כור ההיתוך של המשפט עצמו – יוכלו לשמש בסיס להרשעת הנאשם. אם יש בהן פוטנציאל ראייתי זה, כי אז הן מהוות "ראיות לכאורה להוכחת האשמה" (שם, בעמ' 148).

שעה שבוחנים את התשתית הראייתית מזווית ראייה זו, מתבקשת המסקנה כי חרף טענותיו של העורר לא חל בה כרסום משמעותי.

מדוח הפעולה של אחד השוטרים (מיום 7.11.17) עולה כי הניידת המשטרתית הוזעקה למקום על ידי אזרח. כשהגיעה לזירת התאונה עמדו שם כמה אזרחים שסיפרו כי הרכב הפוגע עזב את המקום, אך לאחר מכן אותו אזרח התקשר ועדכן כי הרכב הרלוונטי מצוי בקרבת מקום. או אז הגיעו השוטרים לרכב כשבו ישב הנאשם בכיסא הנהג, וטען כי לא נהג בו. על פי דוח הפעולה שני אזרחים זיהו את העורר כמי שנהג ברכב. שוטר נוסף שהגיע למקום שאל את העורר מדוע עזב את זירת התאונה, והעורר השיב שלא הוא נהג ברכב. הוא ציין כי עובד שלו נהג, וכשנשאל היכן אותו עובד נמצא השיב שהוא לא יודע והוא הלך. מהעורר נדף ריח חזק של אלכוהול וכשנשאל האם הוא שיכור השיב "מה אכפת לך לא נהגתי באוטו". האינטראקציה עם העורר התדרדרה לאלומות, והעורר סירב להיבדק בבדיקות שהשוטרים ביקשו ממנו לערוך. בחקירתו במשטרה טען העורר כי הוא לא נהג ברכב. "אני הייתי בבית ישן ראו את הרכב ליד הבית שלי אז באו אלי" (הודעה מיום 7.11.17 ש.9). וכשנשאל מי נהג ברכב השיב כי הוא צריך להתייעץ עם אותו נהג, שלא יכול היה להגיע כיוון שיש לו דיון בעניין מזונות. העורר הוסיף וציין כי אותו נהג דומה לו "רזה גבוה עם קרחת" (שם, ש. 16). העורר נשאל (שם, ש. 17):

ש. אתה מבין כי עד שלא תמסור את פרטיו אתה זה שחשוד בנהיגה ברכב?

ת. אני מבין ואני מקווה מאוד שהעניינים יסתדרו

מעדותו של אחד מעדי הראייה עולה שכששמע רעש יצא החוצה וראה רכב לבן מסחרי גדול. הוא צילם אותו ומסר את מספרו (התואם את זה שבכתב האישום). הוא העיד כי **"דיברתי עם הנהג וראיתי אותו כאשר הוא יושב בכיסא הנהג"** (הודעה מיום 7.11.17 ש.5). ועוד הוסיף **"כשהמשטרה עצרה את אותו, הבחור שישב בניידת הוא היה הנהג של הרכב שפגע ברכבים"** (שם, ש. 20). הוא העיד כי לא הריח ריח אלכוהול אך חשב שהנהג מסומם.

לא אעבור כאן על כל פריטי הראיות שבתיק. קיימת תשתית מוצקה לכך שהעורר שהה ברכב בזמן התאונה. העורר ציין כי לא הוא נהג בו, אך סיפק מספר גרסאות לגבי זהותו של הנהג, ולגבי האופן בו מצא עצמו, כביכול, ברכב, ומכול מקום עד עצם היום הזה לא מסר הסבר בעל עוצמה ראייתית ממשית השולל את המסקנה כי הוא זה שנהג בו. אכן, אחד העדים המרכזיים לא הריח אלכוהול מכיוונו של העורר אך האחרון נראה לו כמצוי תחת השפעת סם, וכאן יש להוסיף את העדויות הנוספות הקיימות בעניין, הקושרות את העורר לשימוש באלכוהול. כך או כך, מדובר בהיותו במצב דברים בו אסור היה לו לנהוג ברכב כלל ועיקר. כבית המשפט קמא גם אני סבור שלא ניתן להצדיק את סירובו של העורר לעבור את הבדיקות, גם לא במהלך חקירתו שעה שנתקרו הרוחות מרגע המעצר. טענותיו של העורר לגבי האופן בו נתבקש ליתן דגימות תוכלנה להתברר בהליך העיקרי, אך אין הן פוגעות, לטעמי, בעוצמת הראיות נגדו. גם עניין הרישיון שהחזיק העורר מצוי בשולי האישום, וכאמור בסוגיות המרכזיות העומדות על הפרק, התשתית הראייתית נגדו הינה משמעותית.

5. אשר למסוכנות הנשקפת מהעורר, צודק בא-כוחו בטענתו כי הנזק שנגרם הוא לרכוש בלבד, ושייתכן כי לא ייגזר על העורר עונש מאסר משמעותי בסופו של יום. יחד עם זאת, אין בכך כדי להפחית מעוצמת המסוכנות הנשקפת ממנו בעת הזאת, וזו הסוגיה המרכזית שיש לבחון לעניין זה. קיימות ראיות לכאורה כי נהיגתו של העורר הייתה פרועה. התמונות מזירת התאונה מדברות בעד עצמן. רק בנס לא הסתיימה נהיגה זו בפגיעות קשות בגוף ואף בנפש. נראה כי העורר היה תחת השפעת אלכוהול או לחלופין תחת השפעת סמים עת נהג כאמור, ומתסקיר שירות המבחן עולה תמונה קשה של התמכרות שלא אפרט אותה כאן מחמת צנעת הפרט. שירות המבחן מצוין במפורש כי ללא טיפול מתאים **"קיים סיכון להמשך התדרדרות ולהתנהגות פוגענית"**. שירות המבחן גם התייחס למפקחים המוצעים ושלל את ההיתכנות כי חלופת מעצר תחת השגחתם, ללא טיפול במערער, תקהה מהמסוכנות הנשקפת ממנו. **"ללא טיפול לא ניתן לצמצם הסיכון במצבו להמשך צריכת אלכוהול, ולהתנהלות פורצת גבול נוספת"**. לכן, צדק בית המשפט קמא כשקבע כי רק חלופת מעצר במוסד גמילה סגור תישקל על ידו. אין טעם לבחון חלופת מעצר אצל קרוב משפחה נוסף, שכן זו לא תאיין את המסוכנות החמורה הנשקפת מהעורר בתנאים אלה, ללא טיפול אינטנסיבי.

6. על רקע כל אלה אני דוחה את הערר.

ניתנה היום, ט"ו טבת תשע"ח, 02 ינואר 2018, בהעדר הצדדים.